

TRÉSMÍÐAFÉLAG REYKJAVÍKUR

SUÐURLANDSBRAUT 30 • 108 REYKJAVÍK • Sími 568 6055 • FAX 568 1026 • KT. 660269-1779

Nefndadeild Alþingis
Þórshamri v/Templarasund
150 Reykjavík

Alþingi
Erindi nr. Þ 120/1516
komudagur 17.4 1996

Reykjavík, 15. apríl 1996

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á lögum nr. 80/1938, um stéttarfélög og vinnudeilur, með síðari breytingum.

Óskað hefur verið umsagnar Trésmiðafélags Reykjavíkur um ofangreint frumvarp til laga um breytingar á vinnulöggjöfni.

Áratugum saman hafa samningsaðilar þróað með sér samskipta- og vinnureglur sem byggja á núgildandi vinnulöggjöf. Um þessar reglur hefur ríkt allgóð sátt. Verkalýðshreyfingin hefur haldið því fram að nauðsynlegt sé að viðtæk sátt ríki um breytingar á svo viðkvæmri löggjöf.

Fyrirliggjandi frumvarp er gróf íhlutun í innri málefni verkalýðshreyfingarinnar og í andstöðu við alþjóðasamþykktir sem íslensk stjórnvöld hafa undirgengist. Flestar greinar frumvarpsins eru til þess fallnar að rýra sjálfstæði stéttarfélaganna og minnka áhrif einstakra félagsmanna í verkalýðsfélagunum. Ekkert í frumvarpinu hefur í för með sér þrengingar á heimildum atvinnurekenda og er frumvarpið sniðið að kröfum samtaka atvinnurekenda í veigamiklum atriðum. Ekki er gætt jafnvægis á milli aðila eins og samþykktir Alþjóðavinnuáráðs mæla fyrir um.

Í frumvarpinu er gert ráð fyrir að með lögum verði vald samninganefnda stóraukið, sem felst m.a. í því að félögin geta ekki takmarkað umboð samninganefnda. Hér er um að ræða grundvallar breytingu á núgildandi lögum, reglum og hefðum. Hér er um beina íhlutun í innra skipulag félaganna að ræða og skerðingu á valdi einstakra félagsmanna. Með heimild samninganefnda til að framselja umboð sitt t.d. til annara félaga og samtaka, er ákvörðunarrétturinn tekinn af félagsmönnum. Möguleikar félaganna til að hafa áhrif á samningaferilinn eftir að samninganefnd hefur verið kjörin, eru því verulega skertir.

Um heimild samninganefndar til að kveða á um sameiginlega atkvæðagreiðslu er sama að segja. Þar er verið að taka ákvörðunarvald frá félögunum og færa það til lítils hóps og honum gefið nánast ótakmarkað vald til að ákvarða með hvaða hætti atkvæðagreiðslan fer fram og til hverra hún nær. Stofnanir eins og trúnaðarmannaráð félaganna, sem í sitja kjörin fulltrúar, eru gerðar óvirkar.

Í frumvarpinu er gert ráð fyrir að fram fari leynileg atkvæðagreiðsla, sem nái til allra félagsmanna við afgreiðslu á kjarasamningum og þegar boðað er til vinnustöðvunar. Ekki er gert ráð fyrir að ein regla gildi um atkvæðagreiðslur, heldur er gert ráð fyrir mörgum og flóknum afbrigðum.

Krafist er lágmarks þátttöku til þess að hægt sé að fella samninga eða boða til vinnustöðvunar. Þannig er valdið fært frá þeim sem virkir eru í félögunum til þeirra sem eru óvirkir. Allt valdboð um atkvæðagreiðslur, sem felur í sér að meiri hluti þeirra sem þátt taka í atkvæðagreiðslunni ráði ekki úrslitum, er óásættanlegt og stangast á við allar lýðræðishefðir. Einnig er hér um að ræða grófa íhlutun í innri mál frjálsrar verkalýðshreyfingar.

Frumvarpið heimilar stofnun vinnustaðafélaga, sem hafi einkarétt á að gera kjarasamninga fyrir viðkomandi vinnustað. Þetta fyrirkomulag gengur þvert á starfsgreina-skipulag ASÍ. En aðild að ASÍ eiga stéttarfélögin í gegnum landssambönd starfsgreina. Á síðustu árum hefur þetta skipulag verið að þróast og styrkjast, sem hefur gert það að verkum að landssamböndin hafa í auknum mæli farið með samningsgerðina fyrir hönd aðildarfélaganna sinna. Með þessu hefur þeim aðilum sem koma beint að samningagerðinni fækkað verulega og kjarasamningar verið samræmdir. Með því að heimila vinnustaðafélög er verið að vinna gegn þessari þróun, fjölga verkalýðsfélögum og um leið þeim sem semja þarf við.

Vinnustaðafélög, eins og frumvarpið gerir ráð fyrir, vinna gegn þeirri stefnu að stækka verkalýðsfélögin og gera þau að öflugri þjónustueiningum fyrir félagsmenn. Verði vinnustaðafélögin að veruleika munu þau þegar til lengri tíma er litið, leiða til aukinnar sundrunar. Í þessu sambandi má hins vegar benda á leiðir eins farnar hafa verið í Álverinu og ríkisverksmiðjunum til margra ára. Þar eru gerðir samræmdir kjarasamningar, sem viðkomandi verkalýðsfélög standa að og ná til allra starfsmanna.

Í frumvarpinu er gert ráð fyrir auknu valdi sáttasemjara. Þetta á sérstaklega við um meðferð miðlunartillagna. Samkvæmt frumvarpinu hefur sáttasemjari nær ótakmarkað vald til að ákvarða til hverra tillagan á að ná. Ef honum sýnist svo getur hann látið tillöguna ná til allra sem eru með lausa samninga, án tillits til þess hvort þeir eru aðilar að samningaviðræðunum eða ekki. Með þessu getur sáttasemjari svipt félögin samningsréttinum með einhliða framsetningu miðlunartillögu. Í núgildandi lögum eru sáttasemjara tryggð veruleg völd og því vandséð hvaða ástæður knýja stjórnvöld til breytinga þar á.

Samkvæmt frumvarpinu er gert ráð fyrir að samningsaðilar geri viðræðuáætlanir. Viðræðuáætlun er áhugaverð, um hana á að semja við viðsemjendur, en ekki að ákveða hana með lagasetningu.

Af framangreindum ástæðum hafnar Trésmiðafélagið frumvarpinu og telur að það muni ekki leiða til aukins lýðræðis í stéttarfélagunum, heldur hins gagnstæða, eða að þau muni auðvelda frjálsa samningagerð. Ef frumvarpið verður að lögum eru hins vegar miklar líkur á því að það muni leiða til harðari og lengri átaka á vinnumarkaði.

Því er annað óásættanlegt en frumvarpið verði tekið af dagskrá og heildarsamtök samningsaðila fái að setja sér þær vinnureglur sem þau telja ávinning af.

Virðingarfyllst,
f.h. Trésmiðafélags Reykjavíkur

